

RAZISKOVALNI PROGRAM INŠTITUTA ZA RAZISKOVANJE V PRAVU

Inštitut za raziskovanje v pravu Evropske pravne fakultete Nova univerze v nadaljevanju podaja načrt znanstvenoraziskovalnega dela za obdobje **akademskih let 2021/2022 in 2022/23**.

1. Predstavitev inštituta:

Vodja: prof. dr. Marko Novak

Raziskovalci (člani raziskovalne skupine po ARRS): prof. dr. Matej Avbelj, izr. prof. dr. Janez Čebulj, prof. dr. Jernej Letnar Černič, prof. dr. Marko Novak, izr. prof. dr. Boštjan Brezovnik, doc. dr. Dejan Valentinčič, as. Eva Jambrek, doc. dr. Gorazd Jenuš, doc. dr. Gregor Maučec, as. mag. Erazem Bohinc.

2. Naziv raziskovalnega programa:

ZNANSTVENO RAZISKOVANJE V PRAVU

3. Raziskovalno področje po klasifikaciji ARRS:

5.05.00 DRUŽBOSLOVJE, PRAVO

6.10.00 HUMANISTIKA, FILOZOFIJA

5.04.00 DRUŽBOSLOVJE, UPRAVNE IN ORGANIZACIJSKE VEDE

4. Opis vsebine raziskovalnega programa

a. Teoretična izhodišča, raziskovalne vsebine in cilji

Program raziskovanja na področju prava se jedrno nanaša na področje prava, pri tem pa je tudi interdisciplinarno naravnano, saj ne preučuje prava le normativno-dogmatično ali na pravno-pozitivističen način, temveč nujno sega tudi na pravu sorodna znanstvena področja. Na področju družboslovja se dotika tudi upravnih in organizacijskih ved, socioloških in ekonomskih ved, na področju humanistike pa predvsem zgodovine in filozofije, deloma tudi psihologije.

V nadaljevanju je program predstavljen v teoretičnih izhodiščih, raziskovalnih vsebinah in ciljih. Značilnost programa je, da spodbuja interdisciplinarne pristope.

Izhodišča

Znanstveno raziskovanje je tradicionalno pomembno tudi na področju prava. Poleg individualnega raziskovanja je pomembno predvsem pridobivanje raziskovalnih projektov, pri tem je raziskovalno delo v skupini (timu) dodana vrednost k individualnemu raziskovanju, saj omogoča kompleksnejši pristop tako z vidika organizacije, metodologije in konec koncev rezultatov oziroma znanstvenih ugotovitev. V slovenskem prostoru so priložnost za angažma raziskovalne skupine znotraj Inštituta za raziskovanje v pravu predvsem razpisi temeljnih in aplikativnih projektov Agencije za raziskovanje Republike Slovenije (ARRS) in različnih ministrstev, ki občasno razpišejo temeljne ali aplikativne raziskovalne projekte (npr. Ministrstvo za gospodarsko – Norveški finančni mehanizem, Ministrstvo za izobraževanje, Ministrstvo za pravosodje), kot tudi drugih državnih institucij (npr. Javni študentski, razvojni, invalidski in preživninski sklad RS (PKP ali ŠIPK)).

Glede na merila NAKVIS je še posebej pomembno prijavljanje in pridobivanje projektov v okviru doktorskega študija. To velja tudi za doktorski študij pravnih znanosti na Evropski pravni fakulteti Nove univerze. Tu je pomembno vključevanje doktorskih študentov v pridobljene raziskovalne projekte.

Predvsem v okviru EU se ponuja cela kopica razpisov, ki so namenjeni raziskovanju najrazličnejših pravnih področij (npr. Horizon, Cost, E-Justice, razpisi v okviru programa Erasmus +). EU projekti ponujajo odlične priložnosti za povezovanje z drugimi evropskimi raziskovalnimi inštitucijami v smislu oblikovanja konzorcijev za posamezne raziskave ali skupine raziskav na določenem področju. Takšne raziskovalne platforme so tudi priložnost za izmenjave znanstvenih ugotovitev in dobrih raziskovalnih praks, nenazadnje tudi za izmenjave doktorskih študentov in raziskovalcev.

Raziskovalne vsebine s področja raziskovanja prava

Programska skupina bo spremljala razvoj pravnih področij na mednarodni ravni, predvsem na področjih, ki so pomembna za Republiko Slovenijo in na katerih je treba poglobiti znanje ter jih ustrezno znanstveno- raziskovalno obdelati.

Primeroma so navedena področja, s katerimi se že in se bo tudi v navedenem obdobju primarno ukvarjala programska skupina.

Analiza stanja hrvaške, nemške in srbske skupnosti v Republiki Sloveniji

prof. dr. Jernej Letnar Černič (vodja), prof. dr. Marko Novak, doc. dr. Dejan Valentinčič, doc. dr. Gorazd Jenuš, doc. dr. Gregor Maučec, as. mag. Erazem Bohinc

Gre za projekt ARRS (CRP), ki se ukvarja s področjem narodnostnih manjšin, in se bo izvajal v akademskem letu 2021 in 2022. Cilj projekta je raziskati, ali nemška, srbska in hrvaška narodna skupnost zadostijo pogojem za priznanje njihovih skupnosti kot narodnostne manjšine po Ustavi RS. Ali si zaslužijo primerljiv status kot madžarska in italijanska narodnostna manjšina?

30 let slovenske države

prof. dr. Marko Novak, prof. dr. Jernej Letnar Černič

Leta 2021 smo praznovali 30 obletnico osamosvojitve oziroma ustanovitve države Republike Slovenije. V tem okviru se ponuja kup raziskovalnih tem, ki bi jih bilo zanimivo znanstveno obdelati: predvsem je treba kritično premotriti dosežke Republike Slovenije v teh 30 letih kot tudi zamujene priložnosti. Potencialne raziskave na tem področju niso le ozko vezane na področje prava, temveč so tudi interdisciplinarno povezane z njim. Zanimivi so torej vidiki drugih ved v povezavi s pravno: zgodovinski, sociološki, ekonomski, filozofski, upravno-organizacijski ipd. V okviru teme raziskovalna skupina Inštituta za raziskovanje v pravu skupaj s partnericami načrtuje prijavo projekta pri ARRS, ki se bo nanašal na razvoj slovenske pravne države v povezavi z nezaupanjem v slovenske državne institucije. Poleg tega je Nova univerza skupaj s partnerji pripravila projekt z naslovom »Slovenska država«, kjer je sodelovala tudi raziskovalna skupina Evropske pravne fakultete. Sicer pa je ob tej obletnici še precej drugih priložnosti za prijavo znanstvenih projektov, saj je država v svoji kompleksnosti široko področje potencialnih raziskovalnih tem.

Pravo in umetna inteligenca

prof. dr. Marko Novak

Pravo in umetna inteligenca je naslednje področje, kjer se odpira veliko potencialnih tem za najrazličnejša raziskovanja. Predvidoma bo prijavljen evropski projekt v okviru mehanizma E-JUSTICE z naslovom »E-pravni svetovalec za prekrške«, ki ga bo prijavila EVRO-PF skupaj s Fakulteto za računalništvo Univerze v Ljubljani, Fakulteto za management in pravo (MLC) ter Vrhovnim sodiščem RS.

Človekove pravice v športu

prof. dr. Jernej Letnar Černič

Projekt obravnava vprašanja in dileme spoštovanja in varovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin v športu. Ali poklicni športniki uživajo enako človekove pravice in temeljne svoboščine kot običajni ljudje? Ali morajo domače in mednarodne športne organizacije spoštovati in

varovati človekove pravice ter temeljne svoboščine? Kakšne so obveznosti prirediteljev velikih športnih dogodkov kot so Olimpijske igre, Svetovno nogometno prvenstvo ali kolesarska dirka »Tour de France«? Kakšna je pravna narava njihovih obveznosti? Ali mora Mednarodno arbitražno razsodišče za šport spoštovati in uresničevati pravico do poštenega sojenja? Kakšno je razmerje med domačimi pravnimi redi in avtonomnimi pravnimi redi domačih in mednarodnih športnih organizacij?

Spoštovanje človekovih pravic v zasebnem sektorju

prof. dr. Jernej Letnar Černič, doc. dr. Gorazd Justinek

Države morajo tradicionalno spoštovati in varovati človekove pravice ter temeljne svoboščine. Nosijo negativne in pozitivne obveznosti in primarno odgovorne za njihove kršitve. V zadnjih desetletjih je sprejeto, da imajo tudi deležniki v zasebnem sektorju obveznost spoštovati, varovati in uresničevati človekove pravice ter temeljne svoboščine. Kakšna je narava in obseg odgovornosti tako posameznikov kot pravnih oseb v zasebnem sektorju pri spoštovanju in varovanju človekovih pravic? So njihove obveznosti enake državnim? Kje lahko žrtve kršitev človekovih pravic v zasebnem sektorju uveljavljajo odgovornost in zoper koga?

Tranzicijska pravičnost v Sloveniji

prof. dr. Jernej Letnar Černič

Slovenija je v prejšnjem stoletju kot edina članica Evropske unije preživela tri totalitarne režime. Medtem ko sta bila nacizem in fašizem deležna javne obsodbe, pa slovenska družba ne zmore obsoditi komunističnega totalitarnega režima, ki je na Slovenskem trajal najdlje in je imel najhujše posledice. Projekt se osredotoča na iskanje odgovorov na komunistična totalitaristična hudodelstva. Iskanje normativnih odgovorov na totalitaristična hudodelstva lahko pripomore k sestavljanju mozaika družbene zavesti in moralne ter pravne odgovornosti, da se hudodelstva zoper človečnost ne bodo nikoli več ponovila, tako na Slovenskem kot kjer koli v svetu, kar naj pripomore k izgradnji dostojanstvene slovenske demokratične in pravne države.

Cilji

Cilj raziskovalnega dela programske skupine na tem področju je predvsem skrb za temeljni in aplikativni razvoj naštetih področij raziskovanja v pravu. Rezultati raziskovalnega dela bodo objavljeni bodisi v obliki poročil posameznih projektov kot tudi v izvirnih znanstvenih in strokovnih člankih v najrazličnejših revijah in monografijah. Tako bodo znanstveni rezultati postali bolj dosegljivi strokovni in širši javnosti, na podlagi relevantnega dialoga in povratnih informacij zainteresiranih znanstvenih krogov pa bo programska skupina poglobljala in dopolnjevala svoje delo.

b. Predvidene osnovne raziskovalne metode

Pri raziskovanju bodo uporabljene vse temeljne raziskovalne metode, ki so tipične za raziskovanje v pravu, kot so normativno-dogmatična, aksiološka, sociološka zgodovinska ter primerjalno-pravna. Uporabljene bodo tudi znanstvene metode iz sorodnih področij, v kolikor bo šlo interdisciplinarni pristop (npr. filozofske, psihološke metode, ekonomska analiza prava). V posameznih fazah izvajanja raziskovalnega programa bodo podani vmesni raziskovalni rezultati v obliki znanstvenih in strokovnih člankov ter tudi znanstvenih monografiji (zbornikov znanstvenih razprav). Rezultate raziskav bo programska skupina fazno deseminirala na predvidenih znanstvenih sestankih in s predvidenimi objavami v publikacijah z ustreznim »impact« faktorjem.

Programska skupina bo uporabljala sodobno znanstveno literaturo ter relevantne empirične izsledke.

c. Pomen raziskovalnega programa za razvoj znanosti v širšem (globalnem) smislu

Globalno je program »Raziskovanje v pravu« zasnovan tako, da so izpostavljeni posamezni tematski sklopi, ki so v središču zanimanja pravne stroke in znanstvenikov, ki sodelujejo v raziskovalni skupini. Ti so v stiku z globalnimi trendi razvoja pravne znanosti, zato bodo njihove raziskave hkrati tudi globalno naravnane.

Izsledki raziskav se bodo tudi uporabili v pedagoške namene na podiplomskih in dodiplomskih študijskih programih.

d. Pomen za razvoj Slovenije

Raziskovalna skupina Inštituta za raziskovanje v pravu bo poleg izrazito »mednarodnih tem«, tem, ki znanstveno povezujejo Slovenijo z mednarodnimi znanstvenimi tokovi, raziskovala tudi teme, ki so posebej pomembne za razvoj pravne znanosti na področju Republike Slovenije (npr. 30 let države Slovenije). Na tak način bo slovenska pravna znanost sinergijsko povezana z globalnimi raziskovalnimi tokovi.

e. Vpetost v mednarodne raziskovalne projekte

Program "Raziskovanje v pravu" bo potekal vzporedno in sosledno z mednarodnimi raziskovalnimi programi in projekti, kjer potencialni člani programske skupine že sodelujejo. Tako bo v programu prihajalo do redne izmenjave informacij in do skupnega raziskovalnega dela na različnih projektih.

f. Vpetost raziskovalnega programa v dodiplomske in podiplomske študijske programe na univerzah in samostojnih visokošolskih zavodih

Raziskovalni program bo v temelju najbolj povezan z doktorskim programom PRAVO na EVRO PF. Sodelovanje v različnih projektih ali pri njihovih posameznih delih bo omogočeno tudi magistrskih in dodiplomskim študentom univerzitetnega študijskega programa pravo na EVRO PF. Sodelujočim študentom se bo na podlagi kreditnega sistema ECTS za sodelovanje v projektu priznalo določeno število kreditnih točk, kot to izhaja iz študijskih programov na obeh stopnjah (predvsem možnost nadomestitve izbirnih predmetov z raziskovalnim delom).

g. Predvideno financiranje raziskovalnega programa

Raziskovalna skupina bo sredstva, ki so potrebna za financiranje raziskovalnega programa, pridobivala prek javnih razpisov, ki jih objavljajo različne domače javne institucije (ARRS, ministrstva, drugi organi), in tudi predvsem prek razpisov objavljenih na ravni EU.